CANOANE PE CELE 8 GLASURI LA

SFÂNTA CUVIOASĂ PARASCHEVA DE LA IAȘI

(14 OCTOMBRIE)

Text în metrică bisericească
și partituri după melosurile bisericești încetățenite,
și îndeosebi după cele aghiorite

Scrise în Sfânta și Marea Mănăstire a Vatopedului
din Sfântul Munte al Atonului,
în luna iulie a anului 2022

Ediția a doua, revizuită și adăugită

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2024

SFÂNTA
CUVIOASĂ
PARASCHEVA

Cuprins

Introducere (Pr. Dragoș Bahrim) 9

Viața și petrecerea și luptele și istorisirea în parte a minunilor Cuvioasei Maicii noastre Parascheva 15

Notă asupra ediției 29

Canoane pe cele 8 glasuri la Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași 35

Glasul 1 37

Glasul al 2-lea 45

Glasul al 3-lea 52

Glasul al 4-lea 59

Glasul al 5-lea 65

Glasul al 6-lea 71

Glasul al 7-lea 77

Glasul al 8-lea 83

Adaos de tropare în cinstea Cuvioasei Parascheva 89

Lista irmoaselor canoanelor, cu melosurile lor irmologice 91

Lista podobiilor troparelor, sedelnelor, condacelor, exapostilariilor, stihirilor și megalinarilor, cu melosurile lor 95

Partiturile Canoanelor pe cele 8 glasuri la Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași 99

Glasul 1 101

Glasul al 2-lea 145

Glasul al 3-lea 179

Glasul al 4-lea 213

Glasul al 5-lea 243

Glasul al 6-lea 275

Glasul al 7-lea 302

Glasul al 8-lea 330

Introducere

Imnografia, alături de iconografie, rămâne principala formă de cinstire liturgică a sfinților Bisericii Ortodoxe. De aceea, până astăzi, canonizarea unui sfânt presupune ca elemente fundamentale ale dosarului pregătitor, compunerea slujbei și pictarea icoanei acestuia, ele devenind ulterior normative Bisericii. Inspirați de harul Duhului Sfânt, nu doar în opera lor poetică, înșiși imnografii Bisericii au ajuns să fie cinstiți ca sfinți. Imensul tezaur imnografic al Bisericii utilizat în cărțile de cult sau păstrat discret încă în manuscrisele bizantine risipite în toată lumea, îl datorăm mai ales Sfinților Ioan Damaschinul, Cosma de Maiouma, Andrei Criteanul, Gherman al Constantinopolului, Iosif Imnograful, Teofan Graptul, Teodor Studitul, Ioan Mavropous și multor altora, deși scrierea de imne, canoane sau acatiste nu au încetat niciodată după epoca lor.

În mod paradoxal, deși popularitatea Sfintei Parascheva din Epivata, cunoscută în aceste zile mai mult drept Sfânta Parascheva de la Iași, a fost în continuă creștere până astăzi, mai ales datorită aducerii sfintelor ei moaște de la Constantinopol la Iași de către Domnitorul Vasile Lupu (1641), imnografia în limba greacă și în română care i-a fost dedicată a rămas foarte sumară. Există și explicații ale acestui fapt. În primul rând, fiind o sfântă ce a trăit în secolul al X-lea și începutul celui de-al XI-lea, a avut o cinstire locală la început, neintrând imediat în Sinaxarele oficiale. Imnografia Mineielor era definitivată la acea dată. Abia mutarea moaștelor sale în prima jumătate a secolului al XIII-lea din Kallikrateia în Târnovo (1230-1231) a făcut ca Sfânta Paraschiva să înceapă să se bucure de o largă evlavie în lumea slavă și de o imnografie corespunzătoare, dar în limba slavonă, nu în limba greacă. Foarte probabil, să fi existat și în lumea greacă o imnografie poate similară, dar din păcate nu au supraviețuit până la noi urme ale acesteia. În orice caz, după o analiză paleografică, lingvistică și istorică meticuloasă, profesoara Evelina Mineva de la Atena a reușit să demonstreze recent[1] că cea mai veche *Viață* greacă a Sfintei Parascheva

[1] Evelina Mineva, *The Byzantine Hagiographic and Hymnographic Texts on St Parasceve of Epibatae*. Part I. *The Byzantine Vita of St Parasceve of Epibatae or the Vita by „Vasilikos the Deacon"*, Institute for Literature, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, 2017; anterior, a se vedea Evelina Mineva, *Пет химнографски творби за св. Петка Търновска (XIII-XV В)*, Iztok-Zapad, Sofia, 2005.

(BHG 1420z)[2] este de fapt *Viața* scrisă de diaconul Vasilikos în timpul Patriarhului Nicolae al IV-lea Muzalon al Constantinopolului (1147-1151) și a Împăratului Manuel I Comnenul (1143-1180), socotită pierdută. Această *Viață* greacă a stat la baza compunerii celui mai vechi canon în limba slavonă păstrat[3], dar nu și la baza tradiției hagiografice și imnografice slavone ulterioare (bulgare și sârbe), care începând din secolul al XIV-lea se dezvoltă independent de tradiția bizantină, greacă.

Deși nu s-au păstrat canoane bizantine dedicate Sfintei Parascheva, există totuși o mărturie imnografică foarte prețioasă, unicat, o serie de 6 stihiri, trei pe glasul 5 și trei pe glasul 6, scrise de Sfântul Marcu Evghenicul, editate deja de aceeași Evelina Mineva în volumul ce cuprinde integrala operei imnografice a Mitropolitului Efesului[4]. Ce arată aceste versuri, este că evlavia constantinopolitană la Sfânta Parascheva nu s-a stins în epoca pelerinajului său în lumea slavă, dimpotrivă, ele fac referire la o biserică[5] închinată Sfintei Parascheva în Constantinopol[6] sau în imediata apropiere, pentru care nu mai există nici o altă mărturie din epocă. Doamna Mineva indică și posibilitatea ca acest cult al Sfintei să se fi desfășurat într-una din cele două biserici închinate omonimei, Sfintei Mucenițe Paraschevi Romana[7], sau în vreo mănăstire apropiată. De asemenea, nu este exclus ca în momentul în care scrie Sfântul Marcu aceste stihiri să fi fost restaurată cea mai veche biserică construită Sfintei Paraschiva

[2] Această hagiografie se păstrează doar în două manuscrise, *Gothoburgensis gr. 4* din Göteborg și *Conventi Soppresi B1.*, *Camaldoli 1214* din Florența, iar ediția ei critică se găsește la Evelina Mineva, *The Byzantine Hagiographic and Hymnographic Texts on St Parasceve of Epibatae*, pp. 196-288; o ediție anterioară a publicat François Halkin, „Sainte Parascève la Jeune et sa vie inédite BHG 1420z", în *Studia Slavico-Byzantina et Medievalia*, vol. I, Ivan Dujčev Centre for Slavo-Byzantine, Sofia, 1989, pp. 281-292. Traducerea acestui important text hagiografic, realizată de monahia Parascheva Enache, se poate găsi mai departe, în acest volum.

[3] Evelina Mineva, *The Byzantine Hagiographic and Hymnographic Texts on St Parasceve of Epibatae*, pp. 183-192.

[4] Evelina Mineva, *Το υμνογραφικό έργο του Μάρκου Ευγενικού*, Atena, 2004, pp. 283-286. Traducerea acestor stihiri a fost lucrată de monahia Parascheva Enache și publicată pe pagina http://www.parohiacopou.ro/sf-marcu-evghenicul-stihiri-la-sfanta-cuvioasa-paraschiva.

[5] Amintirea bisericii Sfintei este în a patra stihiră: „Și acum păzește de toată primejdia pe cei ce te cinstesc pe tine în *sfânta ta biserică*, rugând pe Hristos să ne dăruiască nouă pace veșnică."

[6] Că este vorba de Constantinopol și de un cult al Sfintei Parascheva, vedem din ultima stihiră, în care se cer mijlocirile Sfintei: „Păzește de cutremur, de foamete, de ciumă, de toată vătămarea și de năvălirea barbarilor *Cetatea cea împărătească* și locurile și țările de primprejur care *cu strălucire prăznuiesc cinstita ta serbare* și întru care ca un pom bun ai rodit roadele virtuții. Căci poți toate întru Dumnezeu Cel ce slăvește pe toți cei ce-L slăvesc pe El prin dumnezeiești fapte, Parascheva, cu totul fericită, slava fecioriei, rugând pe Hristos să ne dăruiască nouă pace și mare milă."

[7] R. Janin, *La géographie ecclésiastique de l'empire byzantin*, I: *Le siège de Constantinople et le patriarcat oecuménique*, 3: *Les églises et les monastères*, Paris, 1969, p. 405.

în Kallikrateia, deoarece multe texte panegirice, encomiastice sau imnografice s-au scris în astfel de momente. Imboldul Sfântului Marcu de a scrie versuri închinate Sfântei Parascheva se poate datora ori vreunei intervenții speciale a Sfintei în viața sa sau a familiei sale, ori legăturii strânse de prietenie pe care a avut-o cu Patriarhul Iosif al II-lea, despre care, unele surse spun, că ar fi fost de origine bulgară[8].

Reîntoarcerea în Constantinopolul ocupat de turci a moaștelor Sfintei Parascheva, în secolul al XVI-lea, nu a condus la o dezvoltare a cultului acesteia, dimpotrivă, Synadinos, un preot grec din Serres din secolul al XVII-lea, își exprima regretul pentru faptul că moaștele Sfintei Parascheva nu au făcut minuni în Constantinopol, punând aceasta pe seama nepăsării celor care le aveau în posesie, fapt nemaiîntâlnit odată cu mutarea lor la Iași:

> Să spunem și aceasta: dar de ce a făcut minuni Sfânta în Bogdania (Moldova)? La aceasta zicem: pe bună dreptate a făcut minuni, pentru că arată Hristos la Sfânta Evanghelie: „Credința ta te-a mântuit", și acolo unde este credință, mari minuni și semne se fac. De asemenea, și (față de) aceștia, pentru ca să arate multă evlavie și multă credință și dragoste, Sfânta a săvârșit minuni. Însă, la Constantinopol, pentru ce ea nu a făcut minuni, când o aveau de vreo 200 de ani? Spunem la aceasta: pe bună dreptate Sfânta nu a făcut minuni, pentru că o țineau aruncată într-un colț (al bisericii) și nu au arătat vreo cinstire sau evlavie către dânsa, ci ziceau numai: „O sârboaică! Și ce a făcut (ea)? Și ce a făcut-o sfântă? (ce a sfințit-o?)", și erau în necredință. Iar pentru aceasta ea nu a făcut cât de cât minuni (la Constantinopol).[9]

Odată cu sosirea la Iași a moaștelor Sfintei Paraschiva, apar și compozițiile imnografice în limba greacă[10], pe lângă cele slavone, care erau, cu siguranță, folosite în cult. Prezent la Iași cu ocazia Sinodului de la Iași (1642), învățatul delegat al Patriarhiei de Constantinopol, Meletios Syrigos[11] (1585-1664), compune

---

[8] *Cf.* Evelina Mineva, *Το υμνογραφικό έργο του Μάρκου Ευγενικού*, Atena, 2004, p. 103.

[9] Paolo Odorico avec collaboration de S. Asdrachas, T. Karanastassis, K. Kostis, S. Petmézas, *Conseils et mémoires de Synadinos, prêtre de Serrès en Macédoine (XVIIe siècle)*, Editions de l'Association „Pierre Belon", 1996, pp. 163-165; traducerea în limba română preluată din Petre Ș. Năsturel, „Un nou izvor grecesc despre Vasile Lupu și moaștele Sfintei Paraschiva", în *Înșiruiri istorice*, Editura D, Aalborg, Danemarca, 2000, pp. 118-122, reluată în Bogdan-Vlăduț Brînză (ed.), *Noi considerații referitoare la aducerea moaștelor Sfintei Cuvioase Parascheva la Iași*, Editura Doxologia, Iași, 2021, p. 21.

[10] Louis Petit, *Bibliographie des akolouthies grecques*, Bruxelles, 1926, pp. 228-229.

[11] Meletios Syrigos era originar din insula Creta. A studiat în Veneția și Padova, apoi s-a întors în Creta unde a devenit monah și mai târziu egumen al Mănăstirii Apezanon. Ulterior a locuit pentru diverse perioade de timp în Istanbul, Iași, Kiev sau Chios din cauza conflictelor teologice repetate pe care le-a avut cu patriarhii de Constantinopol Chiril Lucaris și Partenie al II-lea. Abia în 1651 rămâne definitiv în Istanbul, murind în 17 aprilie 1665. A avut o viziune teologică anticatolică și antiprotestantă. A compus multe canoane imnografice. Despre el ca imnograf la Kiev a se vedea articolul lui Tatiana Borisova, „Hymnographic Complex by Meletios Syrigos Dedicated to the Kyivan Cave Saints and All Russian Saints in the Russian Tradition", *Scrinium*, 17, 2021, pp. 1-27; despre activitatea generală a lui Meletios Syrigos a se vedea V.G. Tchentsova, „Мелетий Сириг",

un canon[12] Sfintei ocrotitoare a Moldovei, ce a stat la baza slujbei tipărite în iunie 1692 de Șerban Greceanu și ieromonahul tipograf Antim Ivireanu, cu sprijinul financiar al Domnitorului Constantin Brâncoveanu, căruia îi este dedicată[13]. Volumul conține și o slujbă a Sfântului Grigorie Decapolitul, deoarece ambii nu aveau slujbe în Mineiele grecești[14]. Slujba greacă a Sfintei Parascheva a fost tipărită pentru a doua oară la Iași, în 1817, de către starețul Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi", Serafim de la Karakalou[15]. Această ediție conține și Sinaxarul scris de același Meletios Syrigos[16]. Ultima ediție greacă a slujbei, la care s-a adăugat un Paraclis al Sfintei Parascheva[17], a fost tipărită cu traducerea în limba română pe o coloană alăturată, tot la Iași, în 1841, cu cheltuiala Arhimandritului Nicodim de la „Sfinții Trei Ierarhi" și cu binecuvântarea Mitropolitului Veniamin Costachi[18].

Deși în manuscrisele muzicale există cântări dedicate Sfintei Parascheva[19], de slujbe complete în limba română s-a bucurat destul de târziu, prima prezență

în *Православная энциклопедия*, t. 44, Moscova, 2016, pp. 591-594; K. Sathas, *Νεολληνικὴ φιλολογία*, Atena, 1868, pp. 255-260; K. Dyovouniotis, *Μελέτιος Συρίγος*, Atena, 1914; Gerhard Podskalsky, *Griechische Theologie in der Zeit der Türkenherrschaft (1453-1821)*, München, 1988.

[12] Despre acest canon și o ediție a lui se poate vedea articolul lui Theodoros Zissis, „Ἁγία Παρασκευὴ ἡ Ἐπιβατηνὴ καὶ ἄγνωστος Κανὼν τοῦ Μελετίου Συρίγου εἰς αὐτὴν", *Kleronomia*, 11, 2, 1979, pp. 317-340.

[13] *Ἀκολουθία τῆς τε ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Παρασκευῆς τῆς νέας καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τῆς Δεκαπολίτου ἅμα καὶ τῶν προεορτίων τῆς ἐν τῷ ναῷ εἰσόδου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου… τυπωθεῖσα προσταγῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ Ἰωάννου Κωνσταντίνου Μπασαράμπα βοεβόδα πάσης Οὐγκροβλαχίας…, Ἐν τῷ Μπουκουρεστίῳ, τῆς Οὐγκροβλαχίας, 1692. Κατὰ μῆνα Ἰούνιον. Παρὰ τοῦ ἐλαχίστου ἐν ἱερομονάχοις Ἀνθίμου τοῦ ἐξ Ἰβηρίας.*

[14] Nici în ultimul veac situația nu s-a ameliorat. Cea mai titrată ediție a Mineielor în limba greacă, publicată la Roma între anii 1888-1901 nu conține o slujbă a Sfintei Parascheva în data de 14 octombrie, deasemenea nici Mineiele folosite astăzi în Bisericile de limbă greacă nu conțin o astfel de slujbă.

[15] *Ἀκολουθία τῆς τε ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Παρασκευῆς τῆς Ἐπιβατινῆς. Νῦν ἐκ νέου ἐπιμελῶς διορθωθεῖσα καὶ προσθήκαις πλουτισθεῖσα, τύποις τε ἐκδοθεῖσα σπουδῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ πανοσιωτάτου ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγουμένου τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κυρίου Σαραφείμ, τοῦ Καρακαληνοῦ, καὶ τοῦ Α.Μ.Γ. Ἐν Ἰασσίῳ 1817.*

[16] La pp. 16-20. Așa cum a arătat Evelina Mineva, sinaxarul este o prescurtare a *Vieții* lui Vasilikos; *cf*. Evelina Mineva, *The Byzantine Hagiographic and Hymnographic Texts on St Parasceve of Epibatae*, p. 153.

[17] Aflat în manuscrisul 113 din Biblioteca Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, datat în 1813.

[18] *Slujba cuvioasei maicii noastre Paraschevi Epivatnîi, acum de nou tipărită ellinește și rumânește prin sârguințași chieltuiala Preacuvioșiei sale D. Nicodim arhimandritul Sf. Trei Ierarhi, și hărăzită Înaltpresfinției sale D.D.V.C.M.M. În typografia Sf. Mitropoliei a Iașului. Anul 1841.*

[19] Părintele Filotheu Bălan de la Mănăstirea Petru Vodă mi-a semnalat o *Slavă* la vecernia Sfintei Paraschiva din manuscrisul *BAR rom. 61*, f. 128v, compusă de Filothei sin Agăi Jipei.

oficială în Mineiul lunii octombrie fiind în ediția de la Buda, 1805 (*BRV* 681), lucru menționat explicit de către editori în prefață[20].

Din evlavie, imnografia bizantină și post-bizantină nu s-a limitat niciodată la o singură slujbă a unui sfânt, de vreme ce, în lipsa tiparului, circulația lor a fost destul de dificilă, iar sfinților cu o lucrare puternică în Biserică li s-au compus, de cele mai multe ori la cererea unor Biserici ce îi aveau ca ocrotitori, nu doar un canon, ci de multe ori, serii de opt canoane pe toate glasurile. Am publicat astfel de canoane octoih în ultimii ani în colecția „Imnografie bizantină" a Editurii Doxologia, dedicate Mântuitorului Hristos, Sfântului Ioan Botezătorul, Sfântului Nicolae și multor altora, având ca autori pe cei mai remarcabili imnografi bizantini: Sfântul Ioan Mavropous, Sfântul Iosif Imnograful, Sfântul Andrei Criteanul, Sfântul Nicodim Aghioritul, și alții.

Se cuvenea ca cea mai populară Sfântă a Ortodoxiei contemporane să se bucure și ea de o cinstire imnografică pe măsură, încât propunerea părinților de la Mănăstirea Vatopedi, de a scrie o colecție de opt canoane paraclis, am simțit-o ca pe o adâncă lucrare duhovnicească a Sfintei Parascheva a Moldovei, împlinind în același timp o doxologie și dăruind hrană duhovnicească poporului evlavios. Mulțumim părintelui Efrem, egumenul Mănăstirii Vatopedi care a binecuvântat această lucrare, arătând încă odată că legăturile de veacuri ale Mănăstirii cu Iașul sunt și astăzi la fel de profunde, împotriva trecerii timpului.

Pr. Dragoș Bahrim

[20] „Să mai fie înștiință și aciasta, că unele slujbe ale unora din sfinți, ne fiind la Mineele cele grecești, nu s-au cercetat, precum iasteslujba sfântului Visarion întru aciastă lună, a sfintei cuvioasei Paraschevii la Octovrie și canonul al doile al sfântului Grigorie Decapolit la Noemvrie, și altele. Ci de s-ar afla întrânsele greșale, nu vom fi supt grăire de rău, căci noi am urmat numai izvodului grecesc cu îndreptările tălmăcirii și ale tipăririi." (*cf.* Ion Bianu, Nerva Hodoș, *Bibliografia românească veche, II, 1716-1808*, 681, București, 1910, p. 460)

Viața și petrecerea și luptele și istorisirea în parte a minunilor Cuvioasei Maicii noastre Parascheva[1]

1. Frumoase și vrednice de cele mai mari laude sunt isprăvile bărbaților iubitori de Dumnezeu, săvârșite împotriva vrăjmașului nostru comun. Dar cu cât mai bune și mai strălucite sunt faptele vitejești ale femeilor celor cu cuget bărbătesc și cu adevărat mai îndreptățite a dobândi și mai mari laude! Căci deși sunt părtașe unei firi mai slabe, în ciuda acestui fapt, cu nimic nu au fost împiedicate să alerge spre piscul cel mai înalt al virtuții, ci firea femeiască s-a întărit prin cugetul bărbătesc și a pus aceleași trofee de biruință, dacă nu și mai mari decât ale bărbaților, împotriva vrăjmașului nemilos, începător al firii muritoare. Și poate că cele ce au ajuns la vârstă înaintată, după vreme îndelungată au rodit experiență multă și cercare în virtute. Dar dacă o tânără, la vârsta cea mai fragedă, când trupul e în floare, a doborât bărbătește începătoriile, puterile și pe stăpânitorii întunericului veacului acestuia, și dacă, fiind în împletirea trupului, a zdrobit pe cei liberi de materia trupului și a doborât pe luptătorii cei nematerialnici, și, foarte întărită prin cele mai minunate mișcări, i-a redus la nimic, de câte laude și elogii nu ar fi vrednică să se împărtășească?

Așa este, așadar, Parascheva, cea cu nume mare, care ne este nouă acum subiect al cuvântului. Dar trebuie să povestim de la început și după putere să lăudăm cele ale ei. Și nimeni dintre cei pretențioși să nu aibă îndrăznire. Iar eu, socotind că este greu a lăsa deoparte cuvintele Părintelui duhovnic, m-am apucat cu îndrăznire de ceea ce este mai presus de puterile mele. Așadar, această slăvită Parascheva, având a se lăuda cu fapte dumnezeiești, s-a născut într-un sat al vestitei Tracii, numele locului fiind Epivata, care, deși se bucură de cea mai bună poziție și de o climă temperată, nu se împodobește atât prin acestea, cât se laudă și se numește cu numele propriului ei vlăstar cuvios, ale cărui roade bogate le-a și cules și încă se desfată de ele cu îndestulare. Căci

[1] Traducere de monahia Parascheva Enache, după ediția critică: Evelina Mineva, *The Byzantine Hagiographic and Hymnographic Texts on St Parasceve of Epibatae*. Part I. *The Byzantine Vita of St Parasceve of Epibatae or the Vita by „Vasilikos the Deacon"*, Institute for Literature, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, 2017, pp. 197-228.

dacă Roma era cunoscută după numele lui Romulus, cu cât mai mult Epivata este cunoscută după faptele mari ale Cuvioasei. Fiindcă prin ea s-a ridicat la înălțime. Căci Roma se laudă cu fericirea pe care a dobândit-o de la acela pentru scurtă vreme. Dar Epivata s-a îmbogățit cu faimă veșnică datorită Cuvioasei. Roma a dobândit o slavă spre pământ târâtoare și călcată în picioare, dar Epivatele au fost învrednicite de strălucită și cu adevărat dumnezeiască cinste.

2. Părinții fericitei nu erau unii dintre cei neînsemnați, nici dintre cei neslăviți și trecuți cu vederea, ci de neam nobil după trup și înconjurați de bogăție, dar cu mult mai nobili cu sufletul și străluciți cu viața, fiindcă erau hrăniți cu evlavia și prețuiau virtutea mai presus de toate. După ce Cuvioasa a fost născută din nou prin dumnezeiasca baie[2] și a ajuns la vârsta copilăriei, nu și-a pierdut vremea cu jocuri copilărești, nici nu au făcut-o acestea să cugete cele ale copilăriei, ci părăsind toate cele prunceşti, își făcea mintea să cugete la Dumnezeu și creștea cu vârsta duhovnicească. Fiindcă era „ca un pom răsădit la izvoarele apelor", după cuvântul Psalmului[3], prins în virtuți prin adăpările cele dulci ca mierea. Înconjurată de hora virtuților dumnezeiești, când a împlinit vârsta de zece ani, a venit împreună cu mama ei la biserica Preacuratei Maicii Domnului și a auzit poruncile evanghelice care ziceau: „Cel ce vrea să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie"[4]. Și îndată a fost cuprinsă toată de cea mai duhovnicească și dumnezeiască dragoste. Și îndată a hotărât să uite cu totul de toate lucrurile trecătoare și la pământ târâtoare. Căci obișnuiește sufletul neamestecat cu neghinele vrăjmașului și care primește, prin ploile cele dumnezeiești, semințele cinstirii de Dumnezeu, să dea rod bun și timpuriu. Drept aceea, ieșind din biserică, zămislind frica de Dumnezeu și gândindu-se numai la acelea care nu cad sub stricăciune, întâlnește un sărac și, prin cel mai înțelept meșteșug, uitând de cei ce veneau din urmă, veșmintele cele de mătase și țesute cu aur care o încingeau, le dezbracă iute cu râvnă și, dându-le săracului aceluia, și le-a încins ea pe cele ale săracului, arătând prin aceste fapte că sămânța Evangheliei cea de Dumnezeu inspirată nu a căzut în pământ pietros, nici mărăcinos și stâncos, nici între spini, ci în pământ gras și bun, dând rod însutit. Iar părinții ei, văzând-o pe ea îmbrăcată în zdrențe, au rămas uimiți de aceasta: „Unde îți sunt hainele?", o întrebară, dar a urmat tăcerea, fiindcă nici nu socotea această întrebare vrednică de vreun răspuns. Și iarăși aceia o îmbrăcau cu hainele ei obișnuite, ca unii care se străpungeau la inima lor de părinți, dar o amenințau ca pe viitor să nu mai facă nicidecum un asemenea lucru. Dar ea într-atât nu a luat în seamă o asemenea amenințare, încât adeseori își dezbrăca hainele și le dădea nevoiașilor cu mare dărnicie, mustrând din liberă alegere multa zgârcenie și scumpătate a părinților ei, pentru faptul că nu le era de ajuns numai că aveau viață, ci voiau să aibă și mai mult, nefiind dispuși cu îngrijire spre fapta bună. Și această lucrare o avea. Iar părinții

[2] Adică după ce a fost botezată.
[3] Ps. 1, 3.
[4] Mc. 8, 34.

la început prin îndemnuri încercau să o facă să lepede o asemenea deprindere. Dar cum nu au convins-o, au început să-i arunce vorbe de ocară. Apoi, fiindcă ea le disprețuia pe acestea, o acopereau cu batjocuri și fiindcă ea îndelungă vreme își râdea de acestea, o acopereau cu lovituri, cum nu trebuia, și acestea se petreceau în casa părintească, purtările ei fiind ca niște preînchipuiri ale roadelor viitoare ce avea să rodească din petrecerea ei cerească și din viețuirea cu adevărat mai presus de om.

3. Dar fiindcă dorul de Dumnezeu și cele dumnezeiești era covârșitor și fiindcă nu mai putea îndura chinul din suflet, uitând de părinți, rude și de toate slujnicele, scăpând de ochii a nenumărați slujitori, a plecat, precum odinioară Avraam, și a ajuns în marea cetate Constantinopol. A primit-o pe ea împărăteasa cetăților. A primit-o nu ca să petreacă în desfătare, nu ca să se dedea odihnei, nu ca să petreacă pe la teatre, nici rânduindu-și sieși trândăvie, ci, vizitând în grabă sfintele biserici, cu frică adică, din pricina celor ce au născut-o pe ea, și sărutând curat pe cele curate, și fiind cu cel mai bun și mai sincer cuget, și cerând cu inimă smerită să i se descopere ei drumul spre călătoria ce-i stătea înainte și calea virtuții. Căci râvnea cu ardoare să vadă locurile acelea pe unde Și-a făcut călătoria dumnezeu-omenește Cel ce nu a disprețuit deloc să ia de la noi pentru noi chipul nostru. Căci cu cât dragostea față de Acela o topea în chip mai presus de fire, cu atât râvnea mai tare să petreacă în locurile pe unde a umblat El. Căci este obiceiul celor ce iubesc ca ori de câte ori văd ceva din cele ale celor iubiți să-și mângâie dorul și să se schimbe spre ceea ce este drept. Așadar, mai înainte de toate, a socotit că trebuie să ajungă la Iraclia, în Pont. Acolo este o biserică – fiindcă ar spune cineva, aceasta nu era lucrarea unei mâini omenești, ci mai degrabă mâna lui Dumnezeu – a Născătoarei de Dumnezeu, ca să cheme stăruitor în rugăciune pe Fecioara, paza cea mai sigură a fecioriei. Pe ea și-a luat-o ajutor și călăuză care să o ducă la Ierusalim. Și fiind pe țărm, a găsit o corabie și a trecut spre Calcedon și de acolo s-a avântat spre Iraclia, fiindu-i de ajuns propriile picioare, o fată care abia ieșise de la vatra părintească, abia lepădase odihna vieții și care nu a cunoscut niciodată nimic ostenitor. Astfel dragostea față de cele cerești, întipărindu-se în sufletul iubitor de Dumnezeu, leapădă dragostea față de cele pământești și aduce biruința oricui încearcă să urce sus. Iar părinții Cuvioasei s-au rănit la suflet din pricina lipsirii neprevăzute de propriul copil – căci ce altceva ar putea fi numiți decât piatră tare și fier neînmuiat, suferind pierderea fiicei? Căci Cuvioasa abia înflorea frumoasa floare a tinereții, fiind la vârsta împodobirii trupului și fiind respectată pentru alesele purtări. Părinții au trimis deci pe cei mai plini de râvnă dintre slujitori în mare grabă pentru căutarea ei. Aceștia cercetând toate străzile și colțurile satului și cutreierând împrejurimile, au ajuns până la cetatea lui Constantin, dar să o găsească pe ea, cu nici un chip nu putură. Căci rugăciunea din inimă a Cuvioasei a făcut, înaintea lor, cea mai iute călătorie [la cer] și i-a făcut să se întoarcă cu mâinile goale, cum și veniseră. Și ostenindu-se din răsputeri cu cea mai bună râvnă, s-au înturnat deșerți. Iar preafericita,

cu adevărat fecioară, lepădând orice cuget pământesc și dragostea celor ce au născut-o, rude, pământ natal, slujitori, și moștenindu-L, în locul tuturora, pe Hristos, adevărata și nepieritoarea fericire, nu se abătea de la călătoria ce-i stătea înainte și se întărea cu cugetul.

4. Și astfel ajunge la dumnezeiasca biserică a Maicii Domnului. Și după ce a ajuns acolo, s-a umplut de bucurie. Apoi după ce a trecut pragul, punând piciorul în biserică, s-a aruncat cu fața la pământ și a vărsat șuvoaie de lacrimi cu suspine negrăite, făcând pardoseala râu. Apoi după ce și-a făcut cu destulă putere rugăciunea ei ostenitoare, s-a ridicat de la pământ. Și, înaintând, și-a ațintit privirea spre icoana Maicii Domnului și ridicându-și mâinile, și-a înălțat totodată și mintea: „Mulțumescu-ți ție, ceea ce ești plină de har și cu totul binecuvântată Maică a Iubitorului de oameni, Dumnezeul meu. Îți mulțumesc ție, Fecioară, Maica lui Dumnezeu, și măresc puterea ta cea nebiruită, îți mulțumesc ție, ceea ce ești de Dumnezeu dăruită, că m-ai întărit pe mine, cea neputincioasă și nenorocită, să pun picioare necurate în sfânta ta biserică și să văd cu ochi nesfințiți preasfântul tău chip. Dar te rog, Stăpână preabună, pe mine care mă închin bunătății tale, încinge-mă cu tăria ta nebiruită, ca să calc cu putere boldurile vrăjmașului și să fiu învrednicită să văd Locurile Sfinte, întru care, petrecând, S-a săvârșit Dumnezeul-om, Fiul tău și Stăpânul meu, când a lucrat marea și negrăita taină a iconomiei celei pentru noi, că preaslăvită ești în veci”. Și după ce a spus Amin, s-a închis într-un colț al bisericii și și-a făcut acolo sălaș. Dar cine ar putea spune în cuvânt rugăciunile ei de toată noaptea, stările cele în picioare stăruitoare și neclintite, postirile cu răbdare, dureroasele bătăi ale pieptului, amarele tânguiri, plânsul cel nestins, lacrima cea pururea curgătoare, dormitul pe jos și asprimea așternutului, smerenia purtării și privirea plecată la pământ, cumpătarea cugetului, purtarea reținută și curăția inimii și aplecarea numai spre Dumnezeu de a Cărui vedere se desfăta curat și se bucura neîncetat, potrivit spuselor evanghelicești: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu”[5]. Acestea sunt nevoințele celei pline de vitejie Parascheva, acestea sunt luptele, acesta i-a fost începutul în nevoințele ascetice. Și aceasta nu numai într-o lună sau două, nici numai într-un an sau chiar doi, ci în cu totul cinci ani. Dacă putem cunoaște caracterul regesc și nobletea puiului de leu încă de la cea mai fragedă vârstă, este cu putință ca cele spuse până acum să schițeze petrecerea viitoare a fiicei lui Dumnezeu, Împăratul a toate. Căci nu socotea că trebuie, după ce a atins calea cea după Dumnezeu, să mai pună iar gând de întoarcere către cele din urmă, sau, ca să spunem după cuvântul Evangheliei, precum cel ce a pus mâna pe plug și apoi, nepurtând grijă pentru cele de dinainte, și-a întors mintea spre cele pe care le-a parcurs deja[6], ci în toate zilele, tinzând spre cele dinainte foarte vitejește, le uita înțelepțește pe cele din urmă. Dar când s-a pregătit îndeajuns în asceză, a trimis Dumnezeu pe cei ce aveau să o ducă la Ierusalim. Căci cu

[5] Mt. 5, 8.
[6] *Cf.* Lc. 9, 62.